

סילבוס לקורס: מדרשי ההלכה ומקומם בתושב"ע, 86040.1.1

שם המרצה: זק רועי

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד בסמסטר א

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: א, ב, ג, ד

דרישות קדם: אין

מטרות / תוצרי למידה:

הסטודנט יכיר את מדרשי ההלכה השונים ואת שיטות המדרש של רבי עקיבא ורבי ישמעאל. הסטודנט יכיר את השיטות השונות בעניין מעמדם ההלכתי של מדרשי ההלכה. הסטודנט יכיר את השיטות השונות בעניין בירור מהותם של מדרשי ההלכה. הסטודנט יכיר את משמעותן ומהותן של המידות שהתורה נדרשת בהן. הסטודנט יכיר את השיטות השונות בעניין מעמדם ההלכתי של ספרי מדרשי ההלכה. הסטודנט יכול יהיה ללמוד וללמד את מדרשי ההלכה ואת סוגיות מדרשי ההלכה בתלמודים

תיאור הקורס:

הקורס יציג וידון במדרשי ההלכה, הן כספרים והן כשיטת לימוד, הן בהיבט ההלכתי הן בהיבט העיוני והן בהיבט ההגותי. הקורס יעסוק במכלול הנושאים הנלמדים, המסתעפים והמשתלשלים ממדרש ההלכה, כשיטת לימוד, וממדרשי ההלכה, כחיבורים, על בסיס שורשם בדברי חז"ל, ודיון בדברי הראשונים והאחרונים.

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	מדרש ההלכה: משמעות הלכתית ופשוטו של מקרא
2	מעמדו ההלכתי של מדרש ההלכה- חלק א'
3	מעמדו ההלכתי של מדרש ההלכה- חלק ב'
4	מעמדו ההלכתי של מדרש ההלכה- חלק ג'
5	המידות שהתורה נדרשת בהן- חלק א'
6	המידות שהתורה נדרשת בהן- חלק א'
7	המידות שהתורה נדרשת בהן- חלק ג'
8	מדרש ההלכה על מקורות נוספים (דורשים לשון הדיוט ודרשת לשון המשנה)
9	מדרש ההלכה לאחר חתימת התלמוד
10	סקירת ספרי מדרשי ההלכה- חלק א'
11	סקירת ספרי מדרשי ההלכה- חלק ב'
12	מעמדם ההלכתי של ספרי מדרשי ההלכה- חלק א'
13	מעמדם ההלכתי של ספרי מדרשי ההלכה- חלק ב'

חובות הסטודנט

השתתפות פעילה בהרצאות; כתיבת עבודה עיונית קצרה בסיום הקורס.

בקורס:**אופן ההערכה - הרכב הציון**

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
עבודה	100%	56

רשימה ביבליוגרפית:

חובה (בתמסירים):

הגר"א, אדרת אליהו, פרשת משפטים, ד"ה "או אל המזוזה"

המלבי"ם, הקדמה לספר התורה והמצוה

רבי יצחק אייזיק הלוי, דורות הראשונים, חלק רביעי, עמ' 467-500

משנה: יבמות, פרק טו, משנה ג; כתובות, פרק ד, משנה ו; נזיר, פרק ה, משנה ה ותוספות יום טוב, שם

קידושין, פרק א, משנה א

ספרי במדבר, מהדורת הורוויץ, פיסקא קטו ו-קנה

ספרי דברים, מהד' פינקלשטיין, פיסקאות קנז ו-רלד

תלמוד ירושלמי: מסכת פסחים, פרק ו, הלכה א

תלמוד בבלי: פסחים, סו ע"א; יבמות, צ, ע"ב ורש"י שם; כתובות ג, ע"א ורש"י שם; גיטין, לג, ע"א ורש"י שם; קידושין, ב ע"א; בבא מציעא, קד

ע"א, רש"י, שם ותוס', שם, ד"ה "היה דורש לשון הדיוט" וד"ה "טעמא דכתב ליה"; בבא בתרא, מח, ע"ב, ורשב"ם שם והפירוש המיוחס לרגמ"ה,

שם

תשובות חכמי צרפת ולותיר, סימן סג

רמב"ם, ספר המצוות, שורש שני; השגות הרמב"ן לספר המצוות, שם;

רמב"ם, משנה תורה: הלכות יציאת, פרק א, הלכה ו-ז; כסף משנה, שם; הלכות אישות פרק א, הלכה ב ופרק ג, הלכה כ וכסף משנה, שם ושם;

הלכות מלכים, פרק א, הלכה ה וכסף משנה, שם;

הרב דוד כהן, קול הנבואה חלק ב [פורסם ע"י דוב שוורץ, בספר הגיון, תשנ"ה], עמ' 34-38, 44 – 52 62 - 63

הרב שלמה גליקסברג והרב שלמה קסירר, מסיני ללשכת הגזית, עמ' 23-75

תוספתא, מסכת פסחים, פרק ד, הלכה יג

הרב משה אביגדור עמיאל, המדות לחקר ההלכה, מבוא לחקר ההלכה, עמ' ג-ד

הרב מלאכי הכהן, יד מלאכי, אות קמד ערך "דרשות אין לנו לעשות מעצמנו" וכללי הרמב"ם, אות ט

הרב חיים חזקיה מדיני, שדי חמד, כללים, מערכת ה-ד, ערך "דרשות מדעתנו אין לנו לעשות" וכללי הרמב"ם אות ב'

הרב חיים יוסף דוד אזולאי, שו"ת חיים שאל, חלק א, סימן מח, ד"ה "הנה הרב"

תמסיר בעניין מדרשי הלכה (סקירה שהח"מ ליקט בנושא זה, ערוכה ומבוארת)

תוספות: מנחות, לח ע"א ד"ה "התכלת אינה מעכבת" ו-מא ע"ב, ד"ה בית שמאי אומרים ארבע (הראשון והשני); בכורות, לט ע"ב, ד"ה "כמה

חוטין הוא נותן"

שו"ת אגרות משה, יו"ד (ב), סימנים מד-מה

הרב בצלאל זאב שאפראן, שו"ת הרב"ז, סימן יב

שו"ת הרמב"ם, פאר הדור, מהדורת אור המזרח, סימן כז;

הרב קאפח, פירוש למשנה תורה, ספר הפלאה, הלכות נדרים, פרק י"ב, הלכה א'

עמק הנצי"ב, שלח, פיסקא א